

Demeter József

Kifordított farzsebversek

1. Hígasság

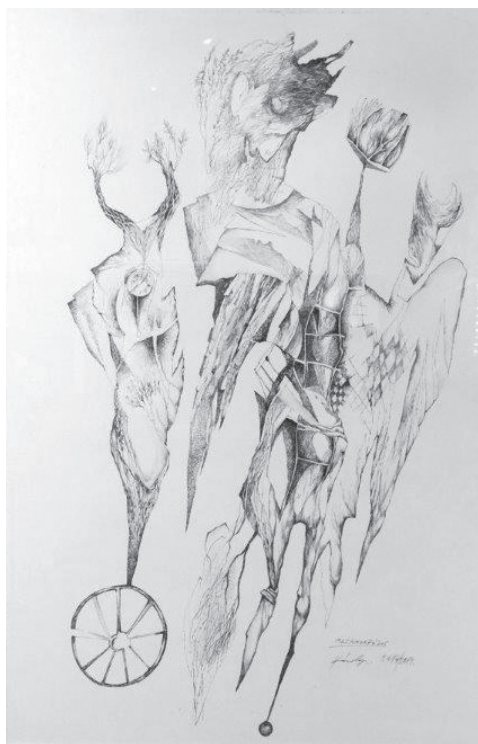
Ami múlik – halad, nahát!
 Mintha a fehérséget
 Kolumbuszoltad volna fel –
 Abban a bizonyos tyúk-
 Termékben. Gyermek-
 Korodban? Ó, minő
 Szivárvány-évek, s! Mezt-
 Lábnyomok a híg égi réten.

2. Haladósi

Függőlegesen a fák. Víz-
 Szintesen a folyók.
 /A vízesések csak
 Látványos esetlenségek./
 Az ember viszont össze-
 Vissza. Így is, úgy is,
 Így sem, úgy sem, oda-
 Vissza, oda-vissza, mégis,
 Csak azért, hogy! Ön-
 Magát is kiírta? Magából...
 Három, és! A többi... Talán/y/ –
 Égi függőlegesség. József
 Attilásabban – fecseg a fel-
 Szín, miért, mit hallgat /el/ a
 Mély. Az ember szív mély-
 Én _____

3. Dunaság

Három a magyar igazság.
 Ha kevesebb, akkor több...
 Ha több, hullámozik a
 Haladvány – oda-vissza,
 Országról országra. Lejt-
 Menet közben a velőtrázó
 Igazság ön-
 Magát kiissza, s! Kérek egy
 Pohár vizet, könnyörög az
 Agyonszomjaztatott Duna.

Metamorfózisok (vegyes technika, karton)

Bárdos József

Hiába

Kit egyszer is, habár futólag
 kezével ért már a halál,
 az tudja jól, hogy így utólag
 hiába sír-rí, kiabál.

Az tudja, minden földi jóra
 szabott idő van, mely lejár.
 Az tudja jól, hogy minden óra
 talán csak ráadás akár.

Az tudja, minden átkos éjen
 az árnyak közt elrejtve mélyen
 sötét alak: a végzet áll.

Mert egyszer már, habár futólag
 – s hiába sír-rí így utólag –
 kezével érte a halál.

T.T. halálára

Ki osztja itt az éveket?
 S miféle érdemek szerint?
 Látod, hiába kérdezek:
 elment egy jó barát megint.

Na persze, bűnösök vagyunk,
 akárcsak gyáva ősink.
 Lapulva, mélyen hallgatunk,
 s a régi bűn tarol megint.

Az egyik túl soká marad,
 a másik épp körültekint,
 s a nagy bolond kaszás suhint.

Erény és érdem? Talmi mind?
 Vigasztald azzal önmagad:
 elhagyta már e földi kint.

Bősze Balázs

Siratófalból kihajt a panasz

Óriás,
faragott kövek
a déli oldalon,
Salamon faragtatta
Isten és ember lakodalom.

Római rombolta
katapulttal,
gyújtó tüzekkel,
egy fala áll még:
évezredes üzenettel!

A múltó évek sodrában

Bús pásztornépek
fagyos éjszakában,
beszélgetnek az ég
sátorában.

Fütyös, postás szelek
szántják a völgyet,
a dombot,
Holdfény övezi
a subát, a szívet,
a gondot.

Fodrozó vizek fölött
úszik, úszik a csónak.
Már tizenketten viszik
a megfáradottat.

A vihar lecsap,
ostora ég permete.
Oszlik a vihar.
Körül néz az Emberfia,
Lélek-galamb ereszkedik
a bárka árbocaira!

Déltengeri vitorlák alatt

Hajózni kell égen, földön,
tengeren –
ringani élet habokban
szerelmesen.

Szívünk fregattja kötélzetén
megpihen a tengeri fény,
s egy-egy vidám, kíváncsi
madár,
jelezve: a part közel.
Oda hazaszáll.

Lábainkat szél
sepri a könnyű –
gáncsot vet minden inda,
butító kősonnyű.
Előttünk préda,
hátunk mögött
példa –
vad éhséggel rontunk
a felfalni valóra.

A kiszemelt gyenge
szívében már ott
a tör.
Reszket a lélek,
áldozati a kör!

Hegedűs Imre János

Megszámláltatott fák: Kocsis István Trianon- drámája

Mottó: „Elhajlik a világ gyémánt tengelye” (József Attila)

A jó drámákban megszokott a többsíkúság, történések futnak párhuzamosan, máskor alárendelődnek egymásnak, arra is sok példa idézhető, hogy összeverődnek, mint a kötél ágai.

Ilyen Kocsis István Trianon-drámája.

A második világháborúban egy német rohamegység, egy zászlóalj – felső parancsra – harci alakulatból karhatalmi alakulattá változik. Eddig a lövészárok törvényét ismerték: ha te nem ölsz, téged ölnek meg. Parancs szerint a hátsószámban fejevertelen sztrájkoló bányászokra kellene lőni. Ölsz, de ők téged nem ölhetnek.

Ez a képtelenség már elegendő lenne drámai erők mozgatójára. El is hajlik a világ gyémánt tengelye, Ranke őrnagy, aki – kezdetben úgy tűnik –, beleőrült a gyilkolásba, nem tudja, nem akarja végrehajtani a háború törvényét, abszurd, paradox parancsot ad katonáinak, számolják meg a város, a megye fáit.

Megbomlott volna az elméje? Látja a véget? Az elkerülhetetlen vereséget? Paródiába fullasztja a drámát? Csupálja husággal a termést, ha már az Úristen is veri jégesővel? Vagy pedig felébredt a vadállatban az ember? Kocsis válasza áttételes. Az őrnagyot valódi humanistával, Kormoránnal (Lux Ádám) konfrontálja, aki zseniális könyvet írt a véres XX. századról. A Wehrmacht magas rangú katonatisztje és egy történész-író dialógusa a színmű tengelye, erre nehezedik minden teher, minden súly.

Ebből a második eseményorból újabb kérdések meredeznek föl. Létezik egyáltalán az az imaginárius keskeny palló, amelyre ráléphet egyik parton az Író, másik parton a Gyilkos? Elindulhatnak egymás irányába? Nem lökik egymást a lent zubogó örvényekbe? Lehet még egymáshoz emberi szavuk? Nem pusztított ki minden emberhez méltó gondolatot ez a második, minden rémálmot túllicítáló világháború? Szavakba, mondatokba foglalható még a „lenni vagy nem lenni” dilemmája?

Erdélyi származású szerző, Kocsis István és a budapesti Újszínház Bubik István Stúdiószínpad színésze együttese birkózott emberül a kérdészuhataggal. Szinte emberfeletti teljesítményekre kényszerült Viczián Ottó a főszerepben. Az egyenruhába bujtatott náci tiszt megszokott figura a színpadokon, dübörgő lépésekkel, energikus mozdulatokkal, kitörő indulatokkal, széles gesztusokkal föl-alá járkáló